

Warszawa, 2 października 2024 r.

WPL.215.2024.GS

Pani

Małgorzata Kidawa-Błońska

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 6/8

00-902 Warszawa

działając na podstawie art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców¹, w związku ze skierowaniem do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej uchwalonej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 1 października 2024 r. ustawy *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw*² proszę o przyjęcie poniższych uwag.

W skierowanym do Sejmu RP piśmie z 27 września 2024 r.³ Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców⁴ wyraził pozytywną opinię o podjęciu pilnych działań w celu umożliwienia udzielenia wsparcia wszystkim podmiotom poszkodowanym wskutek powodzi, w tym również licznym przedsiębiorcom, którzy w wyniku zaistniałej sytuacji doznali istotnych strat majątkowych i zostali zmuszeni do długotrwałego wstrzymania wykonywanych działalności. Rzecznik podtrzymuje powyższe stanowisko, niemniej jednak w dalszym ciągu konieczne jest zwrócenie uwagi na potrzebę objęcia niezbędną pomocą wszystkich przedsiębiorców dotkniętych negatywnymi skutkami katastrofy powodziowej.

¹ T.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1668.

² Druki sejmowe nr 672, 672-A, 683 i 683-A, druk senacki nr 155, dalej: „ustawa zmieniająca”.

³ Znak: WPL.215.2024.GS. Kopia w załączeniu.

⁴ Dalej: „Rzecznik”.

Powołana na wstępie ustawa zmieniająca przewiduje co prawda wprowadzenie do ustawy z dnia 16 września 2011 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi*⁵ nowych, różnorodnych form wsparcia, aczkolwiek przepisy dotyczące jednego z głównych instrumentów pomocowych przeznaczonych dla przedsiębiorców, czyli świadczenia interwencyjnego, o którym mowa w art. 22a ustawy zmienianej, zostały sformułowane w sposób, który może uniemożliwić skorzystanie z tego rozwiązania wielu firmom dotkniętym negatywnymi następstwami niedawnej klęski żywiołowej.

Zgodnie z dodawanym art. 22a ust. 2 pkt 1 ustawy zmienianej świadczenie interwencyjne może być przyznane wyłącznie przedsiębiorcy, który m.in. „poniósł szkodę polegającą na utracie, uszkodzeniu lub zniszczeniu, bezpośrednio w wyniku powodzi, składników materialnych przedsiębiorstwa niezbędnych do dalszego prowadzenia działalności gospodarczej”. Powyższa regulacja ogranicza zatem możliwość przyznania świadczenia interwencyjnego wyłącznie do przypadków wystąpienia fizycznej szkody w składnikach materialnych przedsiębiorstwa, i to tylko wtedy, gdy szkoda ta jest bezpośrednim skutkiem powodzi.

W ocenie Rzecznika takie rozumienie pojęcia szkody stwarza ryzyko wykluczenia znacznej grupy przedsiębiorców z katalogu podmiotów uprawnionych do wnioskowania o przyznanie świadczenia interwencyjnego. W wyniku powodzi wiele firm zostało zmuszonych do długotrwałego wstrzymania wykonywanej działalności, co przekłada się na wymierne straty finansowe, których nie da się powiązać w prosty sposób z fizycznymi ubytkami w składnikach materialnych przedsiębiorstwa. Mowa tutaj np. o zamówieniach i rezerwacjach odwołanych bądź niezrealizowanych z powodu wystąpienia stanu klęski żywiołowej, wyłączenia z użytkowania infrastruktury prowadzącej do miejsca wykonywanej działalności albo innych utrudnień występujących na obszarze dotkniętym powodzią. Często straty powstałe na skutek powodzi mogą być znacznie większe, niż wartość przedmiotów wykorzystywanych w prowadzonej działalności przez przedsiębiorcę lub jego pracowników.

⁵ T.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 654, dalej: „ustawa zmieniana”.

Zważyć ponadto trzeba, że dodawany przepis art. 22c ust. 1 ustawy zmienianej stanowi, że „świadczenie interwencyjne jest przyznawane w wysokości wskazanej przez przedsiębiorcę we wniosku, o którym mowa w art. 22b ust. 1 – nie wyższej jednak niż wysokość szkody określonej w art. 22a ust. 2 pkt 1”, co oznacza, że świadczenie interwencyjne nie może zostać wykorzystane na pokrycie szkód będących pośrednim następstwem powodzi. Co więcej, w przypadku braku możliwości precyzyjnego wskazania fizycznych szkód wywołanych powodzią, niektórzy przedsiębiorcy mogą zostać w ogóle pozbawieni możliwości wnioskowania o przyznanie wsparcia.

Warto zauważyć, iż celem świadczenia interwencyjnego – jak wprost wskazuje się w dodawanym art. 22a ust. 1 ustawy zmienianej – ma być „wsparcie dalszego prowadzenia działalności gospodarczej”, co jest pojęciem zdecydowanie szerszym niż tylko likwidacja fizycznych szkód w składnikach materialnych przedsiębiorstwa.

W kontekście powyższych rozważań i poniesionych wątpliwości, należy wskazać na realne ryzyko pozbawienia znacznej grupy przedsiębiorców istotnie poszkodowanych w wyniku powodzi – prawa do pomocy, której pilnie potrzebują. Rzecznik apeluje wobec tego o rozważenie w toku dalszych prac nad ustawą zmieniającą w Senacie RP wprowadzenia do tej ustawy zmian mających na celu zapewnienie, że świadczenie interwencyjne będzie służyło wsparciu dalszego funkcjonowania wszystkich firm poszkodowanych w wyniku powodzi, bez nieuzasadnionego wyłączenia z tej grupy części podmiotów.

Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców
r. pr. Agnieszka Majewska

Pan
Mirosław Suchoń
Posel na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
Przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej
do spraw działań przeciwpowodziowych
i usuwania skutków powodzi z roku 2024
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Przewodniczący,

działając na podstawie art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców¹, w nawiązaniu do pisma z 25 września 2024 r.², zawierającego prośbę o przedstawienie opinii w sprawie rządowego projektu ustawy *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw*³ proszę o przyjęcie poniższej opinii.

Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców⁴ popiera działania zmierzające do umożliwienia udzielenia wsparcia osobom poszkodowanym wskutek powodzi, która dotknęła w ostatnim czasie południowe tereny Polski, w tym licznym przedsiębiorców. Skala strat i utrudnień będących następstwem klęski żywiołowej niewątpliwie wymaga zastosowania różnorodnych i adekwatnych form pomocy, które nie są przewidziane w obecnie obowiązujących regulacjach, a w tym w szczególności w przepisach ustawy z dnia 16 września 2011 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi*⁵.

Wobec powyższego konieczne jest podjęcie prac legislacyjnych mających na celu wzmocnienie i rozszerzenie dostępnych narzędzi wsparcia osób poszkodowanych.

¹ T.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1668.

² Znak: SPS-WP.020.227.3.2024.

³ Druk sejmowy nr 672, dalej: „projekt”.

⁴ Dalej: „Rzecznik”.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 654, dalej: „ustawa zmieniana”.

Niezależnie od generalnie pozytywnej oceny kierunku przewidzianych w projekcie zmian, Rzecznik zwraca się z prośbą o rozważenie poniższych uwag i postulatów.

Odnosząc się do całokształtu wprowadzanych rozwiązań o charakterze pomocowym, przeznaczonych zarówno dla przedsiębiorców, jak i ogółu społeczeństwa, Rzecznik zwraca uwagę na potrzebę należytego uwzględnienia w tych regulacjach różnych stanów faktycznych mogących wystąpić na obszarze dotkniętym powodzią, tak aby podmioty poszkodowane wskutek tego zdarzenia nie zostały pozbawione dostępu do potrzebnego im wsparcia wyłącznie z przyczyn formalnych. Przepisy ustawy zmienianej oraz innych aktów określających zasady udzielania pomocy powinny zostać sformułowane w taki sposób, aby możliwość skorzystania z danego rozwiązania przez podmiot poszkodowany miała swoją podstawę właśnie w fakcie poniesienia strat w wyniku powodzi i nie była uzależniana od dodatkowych warunków, np. wpisania w danym rejestrze formalnej siedziby przedsiębiorcy na terenie gminy dotkniętej powodzią.

Nawiązując do powyższej uwagi Rzecznik zwraca się z prośbą o rozważenie doprecyzowania obecnie obowiązujących regulacji w celu ograniczenia ryzyka bezpodstawnego odmawiania przyznania pomocy osobom fizycznym wykonującym działalność gospodarczą we własnym imieniu. Z docierających do Rzecznika sygnałów wynika, że niektórzy urzędnicy rozpatrujący wnioski o udzielenie wsparcia wstrzymują się od uwzględnienia wniosków składanych przez przedsiębiorców prowadzących jednoosobowe działalności gospodarcze ze względu na wątpliwości, czy takie osoby są uprawnione do skorzystania z przedmiotowych rozwiązań, mimo że przepisy określające zasady udzielania pomocy nie przewidują w tym zakresie żadnych dodatkowych ograniczeń. Omawiany problem dotyczy m.in. pomocy doraźnej dla osoby fizycznej, która jednocześnie zamieszkuje i wykonuje działalność gospodarczą w budynku, który doznał uszkodzeń w wyniku powodzi.

Zważyć przy tym należy, że wsparcia pilnie potrzebują także przedsiębiorcy, którzy zostali zmuszeni do długotrwałego wstrzymania prowadzonych działalności gospodarczych w wyniku zniszczenia bądź uszkodzenia lokali i budynków niemieszkalnych. Obecnie obowiązujące regulacje nie pozwalają na przyznanie im środków potrzebnych na opłacanie

wykonania niezbędnych remontów, czego skutkiem w niektórych przypadkach może być nawet konieczność zamknięcia prowadzonej firmy. Kwestia ta jest szczególnie istotna dla mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, których działalność jest zwykle skoncentrowana w jednej lokalizacji, i którzy często nie posiadają większych zasobów finansowych i organizacyjnych pozwalających na szybkie i sprawne przywrócenie użytkowanych przez nich lokali i budynków do stanu używalności.

Rzecznik wnosi również o rozważenie doprecyzowania lub zmiany regulacji dotyczących zasad opłacania przez przedsiębiorców składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz inne składki, do poboru których jest obowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Przepis art. 36 ustawy zmienianej umożliwiłby jedynie opłacanie powyższych składek w późniejszym terminie, co w ocenie Rzecznika może być rozwiązaniem niewystarczającym i nieadekwatnym do zaistniałej sytuacji, nawet przy uwzględnieniu innych przewidzianych w projekcie instrumentów pomocowych.

Mając na uwadze skalę zniszczeń i innych utrudnień wywołanych powodzią Rzecznik wnosi o rozważenie zmodyfikowania art. 36 ww. ustawy lub dodania do niej innego przepisu, na podstawie którego przedsiębiorcy (a przynajmniej ci należący do sektora MŚP) zostaną zwolnieni z opłacania składek w miesiącu wystąpienia powodzi i miesiącu następnym. Odroczenie terminu opłacania składek mogłoby zostać natomiast wprowadzone w odniesieniu do miesięcy, w których będzie trwało usuwanie skutków powodzi.

Niezależnie od poparcia dla działań mających na celu udzielenie niezbędnego wsparcia przedsiębiorcom bezpośrednio poszkodowanym wskutek zaistniałej powodzi m.in. w wyniku zalania lub zniszczenia wykorzystywanych gospodarczo budynków i sprzętu, Rzecznik apeluje o uwzględnienie w projektowanych rozwiązaniach problemów przedsiębiorców, których skutki powodzi dotyczą pośrednio. Chodzi tutaj zarówno o firmy, które długotrwale utraciły

możliwość funkcjonowania i osiągnięcia przychodów wyniku wywołanych powodzią utrudnień (np. branża turystyczna, która została poszkodowana w związku z odwołanymi wizytami turystów), jak i firmy działające w pobliżu obszaru dotkniętego powodzią, które świadczą swoje usługi na tym obszarze, albo są w inny sposób gospodarczo powiązane z podmiotami poszkodowanymi powodzią (np. dostawcy towarów, którzy zostali pozbawieni istotnej części zamówień w związku z wstrzymaniem działalności przez firmy z obszaru dotkniętego powodzią). Tym podmiotom również należy się wsparcie, w związku z czym Rzecznik apeluje o uwzględnienie ich potrzeb w procedowanych regulacjach.

Wnoszę o uwzględnienie powyższych uwag i wniosków w toku dalszych prac nad projektem.

**Agnieszka
Maria
Majewska**

Elektronicznie
podpisany przez
Agnieszka Maria
Majewska
Data: 2024.09.27
12:58:27 +02'00'

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Majewska
Rzecznik

Małych i Średnich Przedsiębiorców

Do wiadomości:

- Pan Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa